

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/276/2018
Identifikačné číslo spisu: 1314200806
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1314200806.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. L. O., advokáta so sídlom v M., B. XXX/XX, proti žalovanej L. O. O., bytom Z., L. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou BARKOCI law firm, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Námestie slobody 28, IČO: 47 247 916, o zaplatenie 30.051,25 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 10 C 240/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. augusta 2017 sp. zn. 7 Co 427/2016 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. februára 2016 č. k. 10 C 240/2014-85 zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie 30.051,25 € s príslušenstvom a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 100 %. Rozhodnutie právne odôvodnil § 715, § 724, § 727, § 728, § 730 Občianskeho zákonníka, § 18, § 24, § 83 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii (ďalej len „zákon o advokácii“), § 7 a § 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov (ďalej len „vyhláška“). Vecne rozhodnutie zdôvodnil tým, že v konaní mal za preukázané, že žalovaná 3. januára 2011 udelila advokátovi JUDr. Vladimírovi Vaňovi písomné plnomocenstvo na zastupovanie vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode (ďalej aj „BSM“), v ktorom zobrala na vedomie, že je povinná zaplatiť odmenu, kedykoľvek jej bude vyúčtovaná bez ohľadu na to, či jej bola prisúdená. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní poukazujúc na § 8 vyhlášky (podľa ktorého má advokát právo na dohodnutú podielovú odmenu len za predpokladu, že klient, s ktorým sa dohodol na poskytovaní právnych služieb, mal plný úspech vo veci) konštatoval, že dojednané plnomocenstvo nenásvedčuje, že bola riadne dojednaná podielová odmena. I v prípade, ak by bolo v konaní preukázané ústne dojednanie podielovej odmeny vo výške 15 % z finančného vyporiadania (ako to tvrdili vypočutí svedkovia), žalobcovi by nevznikol nárok na jej vyplatenie, keďže podielovú odmenu možno dohodnúť len za podmienok uvedených v § 7 a § 8 vyhlášky, pričom jednou z nich je povaha predmetu konania, a to konanie pred súdom alebo iným orgánom, a ďalšou podmienkou neistý výsledok konania pred súdom. V danom

prípade uvedené podmienky neboli splnené, keďže vec nebola prejednávaná pred súdom alebo iným orgánom a v konaní nebolo preukázané, že žalobca alebo jeho právny predchodca poučili žalovanú v súlade s ustanovením § 7 vyhlášky. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že vyplatenie podielovej odmeny je viazané na úspech klienta vo veci a nárok na jej zaplatenie vzniká právoplatnosťou rozhodnutia súdu, alebo iného orgánu, pokiaľ nie je dohodnuté inak. V konaní nebola iná dohoda preukázaná a vec neskončila na súde; rovnako súd prvej inštancie nemohol konštatovať ani to, či s ohľadom na uzavretú mimosúdnu dohodu o vyporiadaní BSM, mala žalovaná plný úspech vo veci, keďže uvedená dohoda nebola žalobcom v konaní predložená. Súd prvej inštancie tak ustálil, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, a preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 151 ods. 7 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) a v konaní úspešnej žalovanej priznal proti žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 23. augusta 2017 sp. zn. 7 Co 427/2016 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“). Žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 CSP). Stotožnil sa s právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý dostatočne, presvedčivo, objektívne odôvodnil svoje rozhodnutie v časti týkajúcej sa uplatneného nároku. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil ani právo sporových strán na spravodlivý proces, keďže v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj podrobne vyhodnotil. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia bol koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné, a jeho argumenty podporujú príslušný záver o nedôvodnosti nároku žalobcu. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 133 až § 135 O.s.p. v znení účinnom do 30.6.2016 alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Bezpodielové spoluvlastníctvo žalovanej s bývalým manželom bolo vyporiadané mimosúdnou dohodou z 19. mája 2011, pripravenou právnym predchodcom žalobcu, v zmysle ktorej bola žalovanej bývalým manželom vyplatená suma 160.000,- € a 56.800,- €. Suma uplatnená žalobcom predstavuje 15 % z celkovej sumy 216.800,- €, ktorú právny predchodca žalobcu žalovanej vyfakturoval faktúrou č. 2011/06/01, po zohľadnení čiastočnej úhrady tarifnej odmeny za poskytnuté právne služby vo výške 2.468,75 € žalovanou, ktorej vyplatenie a výška nebola v konaní žalobcom rozporovaná. Odvolací súd sa stotožnil s úvahou súdu prvej inštancie v tom, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie uzatvorenia takej dohody o podielovej odmene, ktorá by aj v prípade uzavretia mimosúdnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov oprávňovala žalobcu s úspechom požadovať od žalovanej vyplatenie podielovej odmeny vo výške 15 % z finančných prostriedkov, ktoré jej boli bývalým manželom vyplatené.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Naplnenie predmetného dovolacieho dôvodu žalobca vidí v tom, že odvolací súd sa nesprávne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepodarilo sa mu v konaní preukázať, že so žalovanou uzavrel dohodu o podielovej odmene, ktorá by ho aj v prípade uzavretia mimosúdnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov oprávňovala požadovať vyplatenie 15 % z finančných prostriedkov vyplatených bývalým manželom žalovanej. Poukázal na výpovede svedkov, ktorí v konaní jednoznačne preukázali jeho tvrdenia, že odmena bola medzi stranami riadne dohodnutá. Závery súdov nižších inštancií o tom, že sa nepodarilo preukázať existenciu dohody o podielovej odmene sú preto podľa žalobcu zmatečné a nelogické. Povinnosť zaplatiť advokátovi odmenu za poskytovanie právnej pomoci vyplýva zo zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, a pokiaľ bola odmena zmluvne dohodnutá, je

povinnosťou klienta ju zaplatiť bez ohľadu na výsledok konania, prípadne postup advokáta v konaní. Súdny neposudzovali sporné dojednanie podielovej odmeny vo vzťahu ku všetkým jednotlivým druhom odmien podľa vyhlášky. Odmena dohodnutá stranami bola jasná, určitá a zrozumiteľná; uvedenú skutočnosť preukazuje aj samotné konanie žalovanej, ktorá plnila žalobcovi jej časť v zmysle dohody. V súvislosti s § 8 ods. 1 vyhlášky má žalobca za to, že osobitnú podielovú odmenu možno považovať aj za paušálnu v zmysle § 5 vyhlášky, keďže táto môže byť dohodnutá za poskytovanie právnej pomoci v určitom časovom období alebo na neurčitý čas, ako aj za úplné vybavenie veci. Zdôraznil, že odmena bola dohodnutá nielen pre prípad súdneho riešenia veci, ale aj pre prípad mimosúdneho vypořádania BSM. V tomto prípade mala byť považovaná za paušálnu odmenu, čo je v súlade s vyhláškou a zodpovedá prejavenej vôli zmluvných strán. Súd nižších inštancií teda danú vec nesprávne právne posúdili, keď konštatovali, že bola dohodnutá len podielová odmena, neprihliadajúc na samotný obsah dohody o odmene ani na výpovede svedkov osobne prítomných pri uzatváraní predmetnej dohody. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobca ho odôvodňuje tiež tým, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Tvrdí, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu sú nedostatočné a zmätočné. Súd prvej inštancie sa nevysporiadal s obsahom prednesov, podaní a argumentáciou žalobcu náležitým spôsobom; súdy rozhodli v rozpore so zákonnými ustanoveniami, arbitrárne, nespravodlivo a príliš formalisticky, v rozpore s účelom Zákona o advokácii. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako i rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že v danom prípade neboli splnené podmienky vyžadované vyhláškou pre dohodnutie si podielovej odmeny medzi advokátom a klientom, a teda nárok žalobcu na jej zaplatenie nie je daný, čo bez akýchkoľvek pochybností potvrdili súdy nižších inštancií logicky správnymi a jednoznačne odôvodnenými rozhodnutiami. V rámci doterajšieho konania nebolo preukázané, či žalobca vôbec poskytol žalovanej právne služby, v akom rozsahu a či ich poskytol riadne, a to napriek tomu, že ho zaťažovalo dôkazné bremeno. Z pravidiel formálnej logiky vyplýva, že ak je odmena za poskytovanie právnych služieb dohodnutá vo forme podielu na hodnote veci, ide o odmenu podielovú a nie paušálnu nezávisle od skutočnosti, že môže byť dohodnutá aj odmena kombinovaná (ak je časť kombinovanej odmeny advokáta podielová odmena, platia na túto časť podmienky určené § 7 a § 8 vyhlášky). Žalobcovo dovolanie možno považovať za zjavné nepochopenie inštitútu odmeny advokáta a komplexu práv a povinností z neho vyplývajúcich, rovnako ako rozdielov medzi jednotlivými druhmi odmien. Nie je pravdou, že žalovaná plnila žalobcovi časť dohodnutej odmeny, čím mala podľa žalobcu potvrdiť, čo si podľa jeho tvrdenia strany dohodli. Žalovaná (ako to uviedla už v odpore proti platobnému rozkazu a tvrdila počas celého konania) uhradila advokátovi V. O. O.N. (právnemu predchodcovi žalobcu) odmenu za poskytovanie právnych služieb v súvislosti s jej právnym zastúpením zodpovedajúcu tarifnej odmene v zmysle vyhlášky, čím bol jej záväzok voči právnemu predchodcovi žalobcu splnený. To, že žalobca subjektívne považoval žalovanou uhradenú tarifnú odmenu za časť údajnej podielovej odmeny, nemôže byť na ťarchu dobromyseľnej žalovanej, ktorá v zmysle vyhlášky uhradila tarifnú odmenu advokáta, keďže k dohode o odmene advokáta nedošlo, a to napriek tomu, že ju žalobca o výške odmene nepoučil. Argumenty žalobcu sú v príkrom rozpore s praktickým aj doktrínalným výkladom dotknutých ustanovení právnych predpisov a v skutkovej rovine nevykresľujú logický kontext udalostí, ktorý by bol hodnoverne preukázateľný; iba akcentujú účelovosť a neetickosť konania žalobcu prezentovanú pred súdmi nižších inštancií. Z uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol, alternatívne zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. V danom prípade žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z obsahu jeho dovolania však vyplýva, že i z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

18. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval už Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“; I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), podané sťažnosti však odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

19. Žalobca vidí procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v tom, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu sú nedostatočné a zmätočné. Súd prvej inštancie sa nevysporiadal s obsahom prednesov, podaní a argumentáciou (námietkami) žalobcu náležitým spôsobom; súdy rozhodli v rozpore so zákonnými ustanoveniami, arbitrárne, nespravodlivo a príliš formalisticky, v rozpore s účelom Zákona o advokácii.

20. Otázku prípustnosti dovolania, prípustnosť ktorého dovolateľ vyvodzuje z nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, dovolací súd v praxi rieši často. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá

zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

21. Dovolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný a že ním namietaná okolnosť zakladá vadu zmätočnosti. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) ale zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

22. Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016 prijaté za predchádzajúcej právnej úpravy civilného konania, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

23. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru, prečo sa stotožnil s úvahou súdu prvej inštancie v tom, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, a teda prečo jeho žalobe nie je možné vyhovieť. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu má odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia náležitosti v zmysle § 393 CSP a žalobca neopodstatnene namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

24. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd, viazaný právnym názorom ústavného súdu, v ďalšom pristúpil ku skúmaniu, či žalobca prípustnosť svojho dovolania z tohto ustanovenia vyvodzuje dôvodne.

25. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

26. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

27. Za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemožno považovať žalobcom nastolenú otázku, a to, že odvolací súd sa nesprávne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepodarilo sa mu v konaní preukázať, že so žalovanou uzavrel dohodu o podielovej odmene, ktorá by ho aj v prípade uzavretia mimosúdnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov oprávňovala požadovať vyplatenie 15 % z finančných prostriedkov vyplatených bývalým manželom žalovanej. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné dodať, že pokiaľ žalobca spochybňuje riešenie otázky unesenia či neunesenia dôkazného bremena v konaní ním ako žalobcom, táto otázka je otázkou skutkovou, nie právnou. Pokiaľ v dovolaní vymedzená otázka predstavuje otázku skutkovú, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

28. Tvrdenie žalobcu o tom, že v tomto prípade mala byť podľa neho dojednaná podielová odmena advokáta považovaná za paušálnu odmenu, a teda súdy nižších inštancií danú vec nesprávne právne posúdili, keď konštatovali, že bola dohodnutá len podielová odmena, je tvrdením prvýkrát ním uvádzaným až v jeho dovolaní. Nebolo meritórne posudzované v konaní pred súdmi oboch nižších inštancií, ktoré preto nemali možnosť zaujať k nemu stanovisko a vyhodnotiť jeho opodstatnenosť. Z uvedeného vyplýva, že ide o právnu otázku, ktorá nebola riešená odvolacím súdom, jeho rozhodnutie od jej vyriešenia nezáviselo pre jej neuplatnenie žalobcom, a preto nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré sa týkajú tvrdení už uplatnených v konaní pred súdmi nižších inštancií, t. j. ak im poskytol príležitosť vyjadriť sa k nim (porov. 4 Cdo 90/2019). Žalobca preto prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyvodzuje neopodstatnene.

29. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) i v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

30. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.